Lietas arhīva Nr. CA-2314-21/9
ECLI:LV:RAT:2021:1125.C33349621.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2021.gada 25.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā: tiesnesis referents U.Danga,
tiesneši G.Freimane un L.Grauda,
izskatot rakstveida procesā civillietu /pers. B/ prasībā pret SIA "Mitau Steel" par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu, sakarā ar /pers. B/ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2021.gada 15.jūlija spriedumu, Civillietu tiesas kolēģija

konstatēja:

Aprakstošā daļa

Prasītājs /pers. B/ 2021.gada 15.martā (ar 2021.gada 6.maija prasības pieteikuma precizējumiem) Rīgas rajona tiesā cēlis prasību pret SIA "Mitau Steel" par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu.

Pamatojoties uz Darba likuma 104., 124.-127.pantu, prasītājs lūdzis tiesu atzīt atbildētāja 2021.gada 15.februāra darba līguma uzteikumu par prettiesisku un spēkā neesošu, atjaunot prasītāju darbā atbildētāja struktūrvienības vadītāja amatā, piedzīt no atbildētāja atlīdzību par darba piespiedu kavējumu 5399,68 euro par laiku no 2021.gada 15.marta līdz 8.jūnijam, noteikt, ka spriedums par darba līguma uzteikuma atzīšanu par prettiesisku, atjaunošanu darbā, kā arī vidējās izpeļņas izmaksu par darba piespiedu kavējuma laiku izpildāms nekavējoties un piedzīt visus tiesāšanās izdevumus.

Ar Rīgas rajona tiesas 2021.gada 15.jūlija spriedumu /pers. B/ prasība noraidīta.

Atsaucoties uz Darba likuma 102., 122.pantu, pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2019.gada 7.maijā atbildētājs kā darba devējs un prasītājs kā darbinieks noslēdza darba līgumu Nr.2019-05-07-01. 2020.gada 8.oktobrī atbildētājs izsniedza prasītajam paziņojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu (darba devēja uzteikumu), pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu un 103.panta pirmās daļas 3.punktu.

2020.gada 4.novembrī prasītājs cēla prasību Rīgas rajona tiesā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas piedziņu par darba piespiedu kavējuma laiku, darba devēja mobinga konstatēšanu un morālā kaitējuma atlīdzību, sakarā ar ko ierosināta civillieta Nr. C33550820. Ar Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedumu prasība apmierināta daļēji, atzīstot par spēkā neesošu 2020.gada 8.oktobra paziņojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu (darba līguma uzteikumu) un atjaunojot prasītāju struktūrvienības vadītāja amatā saskaņā ar 2019.gada 7.maija darba līguma nosacījumiem, kā arī piedzenot vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku no 2020.gada 26.oktobra līdz 2021.gada 12.februārim 7008,75 euro, šajā daļā nosakot sprieduma nekavējošu izpildi, savukārt daļā par mobinga konstatēšanu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu prasība tika noraidīta. Pamatojoties uz minēto, prasītājs 2021.gada 15.februārī ieradies darba vietā. Atbildētājs 2021.gada 15.februārī izsniedzis prasītājam uzteikumu Nr.3464 un ar 2021.gada 15.februāra rīkojumu Nr.3465 noteicis prasītājam dīkstāvi.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2021.gada 15.februāra uzteikums pamatots ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu un 103.panta pirmās daļas 3.punktu, jo tiek samazināts darbinieku skaits, norādot, ka darba tiesiskās attiecības ar prasītāju tiks izbeigts 2021.gada 14.martā. Izpildot Darba likuma 102.panta prasības rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā, atbildētājs 2021.gada 15.februāra uzteikumā norādījis, ka 2020.gada 5.oktobrī finansiālu apsvērumu dēļ tika nolemts likvidēt prasītāja vadīto struktūrvienību un vienlaicīgi pārtraukt 2019.gada 30.septembrī noslēgto lāzera iekārtas nomas līgumu, tādēļ uzņēmumā no 2020.gada 5.oktobra ir samazināts darbinieku skaits par vienu amata vietu (struktūrvienības vadītājs). Prasītājam par to ir paziņots 2020.gada 5.oktobrī rakstveidā. Ņemot vērā, ka darba līguma uzteikuma brīdī uzņēmumā nav vakantu amata vienu, atbildētājam nav iespējams piedāvāt prasītājam citu darbu.

Tiesa konstatējusi, ka prasītājs ir cēlis prasību par 2021.gada 15.februāra uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, norādot, ka uzteikums neatbilst Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktam, jo nav notikusi darbinieku skaita samazināšana; Darba likuma 104.panta pirmajai daļai, jo uzteikums nav pietiekami pamatots ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā; uzteikums neatbilst Darba likuma 101.panta ceturtajai daļai, jo atbildētājam bija iespēja nodarbināt prasītāju citā amatā, kā arī uzteikums neatbilst Darba likuma 108.pantam, jo atbildētājs nav izvērtējis prasītāja priekšrocības turpināt darbu.

Atsaucoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu, 104.panta pirmo daļu, 125.pantu, pirmās instances tiesa no lietā esošajiem pierādījumiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem konstatējusi, ka struktūrvienības, kurā tika nodarbināts prasītājs, kā arī prasītāja amata pastāvēšana, līdz ar to arī faktiski prasītāja darba līguma spēkā esība ir tiešā veidā saistīta ar lāzergriešanas iekārtas Mitsubishi, modelis Nr.ML3015eX - 60XF darbību. Minētais arī nodibināts ar Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedumu lietā Nr.C33550820, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu nav atkārtoti jāpierāda.

Pirmās instances tiesa norādījusi, ka nodibināto prasītāja sasaisti ar minēto iekārtu pierāda arī SIA "E.J.Property" 2020.gada 9.martā izsniegtā pilnvara Nr.001/21 prasītājam rīkoties ar minēto iekārtu. 2019. gada 30. septembrī starp SIA "E.J.Property" kā iznomātāju un atbildētāju kā nomnieku, tika noslēgts līgums par iekārtas nomu Nr.N-2019/1. Minētā līguma 1.1.apakšpunktā norādīts, ka iznomātājs nodod un nomnieks pieņem lietošanā par maksu lāzera griešanas iekārtu Mitsubishi, modelis Nr.ML3015eX-60XF. Atbilstoši līguma 2.1.apakšpunktam līgums par minētās iekārtas nomu ir spēkā

līdz 2024.gada 31.decembrim un līguma 3.1.punkts paredz nomas maksu 9528,75 euro mēnesī.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka atbildētāja valde 2020.gada 5.oktobrī nolēmusi Covid-19 krīzes ietekmē finanšu ekonomēšanas nolūkā uzteikt 2019.gada 30.septembra līgumu par iekārtas nomu un likvidēt prasītāja vadīto struktūrvienību, kura apkalpo lāzera griešanas iekārtu, un līdz ar to arī prasītāja amata vietu, minēto apliecina valdes sēdes protokols Nr. 1/2020 un 2020.gada 5.oktobra rīkojums Nr.3277.

No atbildētāja amata vietu saraksta uz 2020.gada 6.oktobri tiesa konstatējusi, ka pēc atbildētāja valdes 2020.gada 5.oktobra lēmuma jaunajā amata vietu sarakstā prasītāja amats ? struktūrvienības vadītājs, vairs nebija. No atbildētāja 2020.gada 6.oktobra paziņojuma par 2019.gada 30.septembra līguma par iekārtas nomu Nr.N-2019/1 uzteikuma tiesa konstatējusi, ka atbildētājs kā nomnieks informēja SIA "E.J.Property" kā iznomātāju par to, ka uzsaka starp pusēm 2019.gada 30.septembrī noslēgto līgumu par iekārtas nomu Nr.N-2019/1, jo tā izpilde kļuvusi pārmērīgi apgrūtinoša un rada nomniekam lielus zaudējumus sakarā ar objektīvām apstākļu izmaiņām. Minētajā paziņojumā atbildētājs ir norādījis, ka piedāvā atgriezt iekārtu iznomātājam divu darba dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas. Minēto paziņojumu 2020.gada 6.oktobrī atbildētājs nosūtījis SIA "E.J.Property" un no VAS "Latvijas Pasts" sūtījumu izsekošanas sistēmas pirmās instances tiesa konstatējusi, ka 2020.gada 8.oktobrī minētais sūtījums piegādāts. Atbildētājs uzskatījis, ka ar 2020.gada 14.oktobra maksājuma uzdevumu Nr.1241 atbildētājs veicis gala norēķinu ar SIA "E.J.Property", taču starp atbildētāju un iznomātāju bija radušās domstarpības par gala norēķina apmēru, sakarā ar ko pēc ilgstošas savstarpējas sarakstes tikai 2021.gada 7.aprīlī ar iekārtas nodošanas-pieņemšanas aktu atbildētājs nomāto iekārtu ir nodevis iznomātājam, kas to ir pieņēmis.

Tādējādi pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka atbildētājs pietiekami ir izpildījis Darba likuma 125.panta prasības un ir pierādījis pamatu Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta un 104.panta piemērošanai, par ko atbilstoši Darba likuma 102.pantam prasītājs ir pienācīgi informēts.

Ņemot vērā šajā lietā un civillietā Nr.C33550820 nodibināto, ka prasītāja vadītā struktūrvienība un prasītāja amata vieta bija cieši saistīta ar nomāto iekārtu, bet iekārtas noma izrādījās nerentabla un radīja atbildētājam zaudējumus, sakarā ar ko atbildētājs nolēma uzteikt nomas līgumu un attiecīgi likvidēt prasītāja vadīto struktūrvienību un prasītāja amata vietu, pirmās instances tiesa norādījusi, ka ir pamats uzskatīt, ka prasītāja amata vietas likvidēšana un attiecīgi veiktā darbinieku skaita samazināšana ir pietiekami pamatota ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku pasākumu veikšanu uzņēmumā un nav pamata atzīt, ka uzteikums būtu atzīstams par spēkā neesošu, pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta un 104.panta pārkāpumu.

Pirmās instances tiesa arī norādījusi, ka, ja darba līgums tiek uzteikts sakarā ar darbinieka amata likvidāciju organizatorisku un saimniecisku iemeslu dēļ, tad tiesas kompetencē neietilpst izvērtēt minēto pasākumu veikšanas nepieciešamību un lietderību, jo šo jautājumu izlemšana ietilpst tikai darba devēja kompetencē. Tiesai, izskatot strīdus par darba devēja uzteikumu sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, ir pienākums, pirmkārt, noskaidrot, vai uzņēmumā ir veikti kādi no iepriekšminētajiem pasākumiem un kāds ir bijis to raksturs un ietekme uz attiecīgā darbinieka nodarbinātības noteikumiem. Ja tiesa konstatē, ka uzņēmumā ir veikti šāda rakstura pasākumi un to rezultātā objektīvi nav iespējams saglabāt darbinieka iepriekšējos darba apstākļus vai nodarbinātības noteikumus, tai jāatzīst, ka darba devēja uzteikums ir tiesiski pamatots.

Novērtējot atbildētāja izklāstītos argumentus darba tiesisko attiecību izbeigšanai un lietā esošos pierādījumus, pirmās instances tiesa secinājusi, ka nav guvuši apstiprinājumu prasītāja prasības pieteikumā minētie argumenti, jo atbildētājs ir veicis prasītāja amata likvidāciju saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku iemeslu dēļ, kas ir bijuši pietiekami pamatoti. Pirmās instances tiesas ieskatā uz šāda secinājuma pamatotību norāda šādi fakti: 1) prasītāja vadītās struktūrvienības darbs bija saistīts ar nomāto iekārtu; 2) prasītāja vadītajā struktūrvienībā bija nodarbināts tikai prasītājs; 3) atbildētājs gan uzteica iekārtas nomas līgumu, gan likvidēja prasītāja vadīto struktūrvienību, ko pamato ar augsto iekārtas nomas maksu un pasūtījumu trūkumu darbam ar minēto iekārtu. Ņemot vērā, ka atbildētāja uzņēmums ir vērtējams kā neliels uzņēmums, pirmās instances tiesas ieskatā nav pamata atzīt, ka ik mēnesi maksāt nomas maksu 9528,75 euro apmērā par iekārtu, kas nenes peļņu, un papildus nodarbināt darbinieku darbam ar to, būtu saimnieciski pamatota rīcība. Faktu, ka atbildētājam iekārtas noma radīja tādus izdevumus, kas deva pamatu pieņemt lēmumu par tās nomas pārtraukšanu, apstiprina arī starp atbildētāju un iznomātāju veiktā sarakste, jo kā norādīts iznomātāja 2020.gada 6.oktobra paziņojumā atbildētājam, atbildētājs sistemātiski kavējis nomas maksas samaksu. Par kavētajiem maksājumiem, iekārtas nodošanu un faktisko parāda atlikumu starp iznomātāju un atbildētāju risinājušās ilgstošas diskusijas un sarakste, līdz 2021.gada 7.aprīlī veikts gala norēķins un iekārta nodota iznomātājam. Fakts, ka starp atbildētāju un iznomātāju pēc 2020.gada 5.oktobrī pieņemtā lēmuma par iekārtas nomas pārtraukšanu un prasītāja vadītās struktūrvienības likvidēšanu risinājās diskusijas par iekārtas nodošanu un gala norēķina apmēru, nepadara atbildētāja lēmumu par prasītāja struktūrvienības likvidēšanu par spēkā neesošu, attiecīgi nav pamata uzskatīt, ka atbildētāja un iznomātāja domstarpības radīja pamatu turpināt ekspluatēt nomāto iekārtu un nodarbināt prasītāju.

Pirmās instances tiesas ieskatā līdz ar atbildētāja 2020.gada 5.oktobra valdes lēmumu par nomas līguma izbeigšanu un prasītāja vadītās struktūrvienības likvidēšanu, prasītāja amata vieta vairs nepastāvēja, un atbildētāja un iznomātāja diskusijas, kas ilga līdz 2021.gada 7.aprīlim, nerada pamatu izdarīt secinājumus par pretējo.

Atbilstoši Darba likuma 101.panta ceturtajai daļai, izvērtējot, vai atbildētājam bija objektīvi iespējams nodarbināt prasītāju citā amatā, tiesa ņēmusi vērā, ka amata vietu sarakstā uz 2020.gada 6.oktobri, proti, pēc atbildētāja valdes 2020.gada 5.oktobra lēmuma likvidēt prasītāja struktūrvienību un prasītāja amatu – prasītāja struktūrvienības amata vietu sarakstā vairs nebija. Rīkojums par prasītāja amata likvidāciju nav apstrīdēts. No VID EDS datiem pirmās instances tiesa konstatējusi, ka atbildētājs uzteikuma izsniegšanas brīdī 2021.gada 15.februārī nodarbināja 69 darbiniekus, saskaņā ar atbildētāja grāmatvedības izziņu 2021.gada 15.martā bija nodarbināti 68 darbinieki, bet 2021.gada aprīlī 67 darbinieki un šajā laika periodā darbinieku sastāv nav mainījies un nav pieaudzis, bet tikai samazinājies. Tādējādi pirmās instances tiesa secinājusi, ka uz uzteikuma izsniegšanas brīdi 2021.gada 15.februārī atbildētājam brīvu amata vietu nebija, sakarā ar ko atbildētājs pamatoti noteica prasītājam dīkstāvi. Prasītājs rīkojumu par dīkstāves noteikšanu nav apstrīdējis.

Pirmās instances tiesas ieskatā fakts, ka atbildētājs 2021.gada 22.februārī izdevis rīkojumu Nr.3469 par darbinieka norīkošanu darba līgumā neparedzēta darba veikšanai, tas ir, uz atbildētāja darbinieka ikgadējā atvaļinājuma laiku prasītājam veikt minētā darbinieka pienākumus, nenorāda uz to, ka atbildētājam būtu radusies vakance. Arī piedāvājums jaunajiem speciālistiem iziet praksi atbildētāja uzņēmumā nav vērtējams kā vakances esība atbildētāja uzņēmumā. Tādējādi pirmās instances tiesa secinājusi, ka atbildētājam objektīvi nebija iespējams prasītāju nodarbināt citā amatā.

Atsaucoties uz Darba likuma 108.pantu, pirmās instances tiesa norādījusi, ka lietā noskaidrots un tas arī nodibināts civillietā Nr.C33550820, ka prasītāja darba pienākumi bija saistīti ar nomātās iekārtas darbību, kas prasīja specifiskas zināšanas un citu amatu atbildētāja uzņēmumā, kas veic šādu vai līdzīgu darbu, nebija, līdz ar to tiesa atzinusi, ka atbildētājs pamatoti Darba likuma 108.panta prasības nav pildījis. Fakts, ka atbildētājs 2020.gada 5.oktobrī piedāvājis prasītājam noslēgt vienošanos par darba līguma grozījumiem, tādējādi prasītājam piedāvājot darbu ceha strādnieka amatā, nenorāda uz to, ka, uzsakot darbu prasītājam, atbildētājam bija pienākums izvērtēt prasītāja priekšrocības turpināt darba attiecības, izvērtējumu veicot salīdzinot ar ceha strādniekiem. Pirmās instances tiesas ieskatā 2020.gada 5.oktobrī veiktais piedāvājums turpināt darbu ceha strādnieka amatā vērtējams kā veikts, izpildot Darba likuma 101.panta ceturtās daļas prasības, kas paredz darbinieku skaita samazināšanas gadījumā darba devējam piedāvāt darbiniekam citu darbu un Darba likuma 101.panta ceturtā daļa neizvirza darba devējam prasības piedāvāt darbiniekam tikai tādu pašu vai līdzīgu amatu, bet paredz piedāvāt vakantu amatu.

Līdz ar to atbildētāja rīcība, neveicot priekšrocību izvērtējumu prasītājam turpināt darbu un nesalīdzinot ar citiem darbiniekiem, pirmās instances tiesas ieskatā ir atzīstama par pamatotu. Atlaižot no darba vienīgo darbinieku, kas veic attiecīgo darbu, darbinieku salīdzināšana darba devējam nav

jāveic. Pie šādiem apstākļiem, kad likvidēta vienīgā amata vieta, jo ne līdz, ne pēc prasītāja amata likvidēšanas līdzīgu amatu prasītāja amatam atbildētājam nebija, attiecīgi ir atlaists no darba vienīgais struktūrvienības vadītāja amata darbinieks, kas veic attiecīgo darbu, atbildētājam, atbilstoši Darba likuma 101.panta ceturtajai daļai nespējot piedāvāt prasītājam līdzvērtīgu darbu, pirmās instances tiesa atzinusi, ka bija tiesisks pamats uzteikt darbu prasītājam, neveicot priekšrocību turpināt darbu izvērtējumu, attiecīgi prasītāja norādēm par priekšrocībām turpināt darbu salīdzinājumā ar atbildētāja citiem darbiniekiem nav izšķirošas nozīmes.

Tādējādi pirmās instances tiesa secinājusi, ka prasītāja prasības pieteikumā norādītie apsvērumi par prasības pamatotību nav guvuši apstiprinājumu. Tiesa atzinusi par pierādītu, ka atbildētājs izsniedzis uzteikumu prasītājam, ievērojot Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta, ceturtās daļas, 102., 104.panta un 108.panta pirmās daļas prasības, līdz ar to tiesai nav pamata atzīt, ka darba līgums prasītājam uzteikts nepamatoti un pirmās instances tiesa nav konstatējusi pamatu prasības apmierināšanai daļā, kurā lūgts tiesu atzīt 2021.gada 15.februāra darba līguma uzteikumu par prettiesisku un spēkā neesošu. Atsaucoties uz Darba likuma 124.pantu un 126.panta pirmo daļu, pirmās instances tiesa atzinusi, ka, noraidot prasību par apstrīdētā uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, attiecīgi atzīstot šo uzteikumu par atbilstošu Darba likuma normām, noraidāmi ir arī prasījumi par prasītāja atjaunošanu iepriekšējā darbā un vidējās izpeļņas piedziņu par darba piespiedu kavējumu.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedzis prasītājs /pers. B/, pārsūdzot spriedumu pilnā apjomā.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka ar 2021.gada 12.februāra spriedumu civillietā Nr.C333550820 Rīgas rajona tiesa atzina par spēkā neesošu atbildētāja 2020.gada 8.oktobra paziņojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu (darba līguma uzteikumu) un atjaunoja prasītāju struktūrvienības vadītāja amatā, piedzenot vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku. 2021.gada 15.februārī prasītājs ieradās darba vietā, tomēr atbildētājs viņam izsniedza rīkojumu "Par dīkstāves noteikšanu" un uzteikumu.

Norādīts, ka viens no būtiskiem apsvērumiem prasības celšanai šajā lietā, kas tika uzsvērts arī lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā, bija tas, ka atbildētājs pēc būtības nav izpildījis Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedumu lietā Nr.C333550820, pārkāpjot likuma "Par tiesu varu" 16.panta otro daļu. Atbildētājs nevis atbilstoši Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedumam civillietā Nr.C333550820 atjaunoja prasītāju darbā, bet piemeklēja citu pamatojumu prasītāja darba līguma uzteikumam, turklāt tādu pamatojumu, kas pastāvēja jau laikā, kad prasītājam tika izsniegts pirmais, Rīgas rajona tiesas par spēkā neesošu un prettiesisku atzītais 2020.gada 8.oktobra paziņojums par darba tiesisko attiecību izbeigšanu. Tāpēc prasītāja ieskatā atbildētāja 2021.gada 15.februāra uzteikums ir atzīstams par prettiesisku un spēkā neesošu, jo tas ir pieņemts nevis objektīvu, Darba likuma 101.panta pirmajā daļā minētu iemeslu dēļ, bet ar mērķi izvairīties no tiesas sprieduma izpildes, atbrīvojoties no prasītāja par katru cenu pretēji tiesas spriedumam. Būtībā Rīgas rajona tiesa 2021.gada 12.februāra spriedumā jau ir atzinusi atbildētāja vēlmi atbrīvoties no prasītāja, kas nav pamatota ar objektīviem, Darba likumā minētiem pamatiem.

Prasītāja ieskatā pirmās instances tiesas spriedums ne vien ir pretrunā likuma "Par tiesu varu" 16.panta otrajai daļai un Civilprocesa likuma 205.panta piektajai daļai, bet arī neatbilst Civilprocesa likuma 193.panta piektās daļas prasībām, jo prasītāja apsvērums par to, ka Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedums pēc būtības nav izpildīts, pirmās instances tiesas spriedumā vispār nav pieminēts.

Norādīts, ka, lai darba devējs uzteiktu darba līgumu atbilstoši Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktam, ir jānotiek faktiskai darbinieku skaita samazināšanai un amata vietu likvidācijai, uzņēmumā jābūt veiktiem saimnieciska, organizatoriska, tehnoloģiska vai līdzīga rakstura pasākumiem, kuriem jābūt neatliekamiem un tiem ir jāveido pietiekams pamats darbinieku skaita samazināšanai. Pirmās instances tiesas spriedumā ir secināts, ka prasītāja amata vietas likvidēšana un attiecīgi veiktā darbinieku skaita samazināšana ir pietiekami pamatota ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku pasākumu veikšanu uzņēmumā, tomēr tiesa nav vērtējusi to, vai šie pasākumi bija ar neatliekamības raksturu. Pirmās instances tiesas 2021.gada 20.maija un 17.jūnija sēdēs tika sniegts izvērsts pamatojums par to, ka darbs prasītājam tika uzteikts 2021.gada 15.februārī, bet atbildētāja valde nolēma pārtraukt lāzera iekārtas nomu un samazināt darbinieku skaitu par vienu amata vietu 2020.gada 5.oktobrī. Līdz ar to darbs prasītājam tika uzteikt vairāk kā četrus mēnešus pēc tam, kad tika pieņemts valdes lēmums pārtraukt lāzera iekārtas nomu, ir prasītāja ieskatā acīmredzami, ka nepastāvēja neatliekama vajadzība darba līguma uzteikšanai. Ja darba līguma uzteikšanai nebija neatliekamas vajadzības, uzteikums neatbilst Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktam un 104.panta pirmajai daļai.

Tā kā pirmās instances tiesas spriedumā nav norādīts tas, vai pastāvēja neatliekama vajadzība darba līguma uzteikumam, prasītāja ieskatā tiesa ir nepareizi interpretējusi un piemērojusi Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu un 104.panta pirmo daļu, kā arī ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā ietverto motivācijas pienākumu. Pirmās instances tiesa ir atsaukusies uz atbildētāja valdes 2020.gada 5.oktobra protokolu, tomēr no tā nav konstatējami neatliekami, saimnieciski, organizatoriski, tehnoloģiski vai līdzīga rakstura pasākumi uzņēmumā, kas būtu par pamatu faktiskai darbinieku skaita samazināšanai, bet protokolā ir minēts, ka valde nolemj uzdot uzteikt līgumu par iekārtas nomu un likvidēt struktūrvienības vadītāja amata vietu, attiecīgi likvidējot uzņēmuma struktūrvienību.

Norādīts, ka tiesas kompetencē ietilpst un tai bija jāvērtē, vai uzņēmumā vispār ir veikti neatliekami saimnieciski, organizatoriski, tehnoloģiski vai līdzīga rakstura pasākumi, kas būtu par pamatu faktiskai darbinieku skaita samazināšanai. Prasītāja ieskatā lietā nav pierādījumu, kas tika uzsvērts arī 2021.gada 20.maija un 17.jūnija tiesas sēdēs, ka atbildētāja uzņēmumā būtu samazināta ražošana vai veikti citi pasākumi, kas objektīvi kalpotu par pamatu štata vietu samazināšanai. Atbildētājam atsakoties no iekārtas nomas, ar kuru strādāja prasītājs, ražošana turpinājās, izmantojot citas iekārtas, to apkalpošanai bija un ir nepieciešami darbinieki un nav konstatējams objektīvs pamats štatu samazināšanai. Turklāt atbilstoši 2019.gada 30.septembra līguma "Par iekārtu nomu" 2.1.apakšpunktam līgums par iekārtas nomu ir spēkā līdz 2024.gada 31.decembrim, iekārtas atradās uzņēmumā līdz 2021.gada 7.aprīlim, tāpēc tikai atbildētāja vēlme pārtraukt iekārtas nomu nevarēja pamatot ne valdes lēmumu, kas tika pieņemts jau 2020.gada 5.oktobrī, ne 2021.gada 15.februāra uzteikumu. Ņemot vērā minēto, prasītāja ieskatā pirmās instances tiesa ir nepareizi novērtējusi pierādījumus un konstatējusi faktus, kā arī nepareizi piemērojusi Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu un 104.pantu.

Prasītāja ieskatā atsauce pārsūdzētājā spriedumā uz Rīgas rajona tiesas sprieduma civillietā Nr.C33550820 7.1.punktu, ar kuru nodibināts, ka prasītāja amats, līdz ar to arī faktiski prasītāja darba līguma spēkā esība ir tiešā veidā saistīta ar lāzergriešanas iekārtas Mitsubishi, modelis Nr.ML301eX?60XF darbību, ir izdarīta, izraujot no 2021.gada 12.februāra sprieduma konteksta atsevišķas tēzes un ir pretrunā minētā sprieduma jēgai. Faktiski Rīgas rajona tiesa 2021.gada 12.februāra spriedumā ir norādījusi, ka prasītājs faktiski veica nevis struktūrvienības vadītāja darba pienākumus, bet gan rīkojās ar lāzera griešanas iekārtu Mitsubishi, modelis Nr.ML301eX?60XF. Šajā spriedumā arī norādīts, ka vienīgie lietā esošie dokumenti, kuros tiek pieminēta struktūrvienības pastāvēšana, ir darba līgums un 2020.gada 5.oktobra rīkojums Nr.3277 par amata likvidāciju, vienlaikus lietā nav iesniegts neviens pierādījums, kas apliecina struktūrvienības dibināšanas vai likvidācijas faktu, kā arī visos minētajos dokumentos vispārīgi norādīta konkrēti neidentificēta struktūrvienība, bez konkrēta tās nosaukuma vai pastāvēšanas pamata. No minētā prasītājs secinājis, ka faktiski struktūrvienība, kuru vadītu prasītājs, atbildētāja uzņēmumā netika izveidota un prasītājs neveica struktūrvienības vadītāja pienākumus, bet faktiski veica ceha strādnieka pienākumus. Turklāt prasītāja ieskatā no Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra sprieduma ir redzams, ka iekārtu apkalpot varēja arī citi strādnieki, kas izriet no liecinieka /pers. C/ sniegtajām liecībām.

Atsaucoties uz Darba likuma 108.panta pirmo daļu un judikatūru, prasītājs norādījis, ka, tā kā prasītāja darba pienākumi bija salīdzināmi ar citu

ceha strādnieku darba pienākumiem, atbildētājam bija jāveic izvērtējums un salīdzinājums par to, kuriem darbiniekiem ir priekšrocības palikt darbā. Savukārt atbildētājs to nav veicis, ko apstiprināja arī atbildētāja pārstāvis, sniedzot paskaidrojumus 2021.gada 17.jūnija tiesas sēdē.

Prasītāja ieskatā pirmās instances tiesas secinājums par to, ka kopš 2020.gada 5.oktobra prasītāja amata vieta vairs nepastāvēja, ir pretrunā ar Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedumā civillietā Nr.C33550820 atzīto, ka tiesa nekonstatē šķēršļus atjaunot prasītāju struktūrvienības vadītāja amatā. Tādējādi pirmās instances tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu, atkārtoti izvērtējot tos pašus pierādījumus, kurus Rīgas rajona tiesa jau bija izvērtējusi 2021.gada 12.februāra spriedumā civillietā Nr.C33550820, bet nonākot pie pretējiem secinājumiem.

Atsaucoties uz Darba likuma 101.panta ceturto daļu un judikatūrā paustajām atziņām, prasītājs norādījis, ka pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka no atbildētāja iesniegtajiem pierādījumiem par nodarbināto skaitu ir redzams, ka atbildētājs 2021.gada februārī, martā un aprīlī noteica dīkstāvi daudziem saviem darbiniekiem un pieprasīja no valsts dīkstāves pabalstus saistībā ar Covid-19 izraisītajām grūtībām. Norādīts, ka lietas materiālos ir arī atbildētāja 2021.gada 29.janvāra rīkojums Nr.3457, no kura redzams, ka dīkstāve ir noteikta 21 darbiniekam (kopējais darbinieku skaits 2021.gada februārī bija 69, ieskaitot prasītāja amata vietu). Tādējādi faktiski atbildētājs 2021.gada februārī nodarbināja tikai 48 darbiniekus, tomēr nevienam citam darbiniekam, izņemot prasītāju, darbs sakarā ar štatu samazināšanu uzteikts netika. Prasītāja ieskatā atbildētājs pret prasītāju ir vērsis atšķirīgu attieksmi, pārējiem darbiniekiem nosakot dīkstāvi, bet prasītāju no darba atbrīvojot, neveicot nekādu izvērtējumu par darbinieku darba kvalifikāciju un darba rezultātiem. Nav konstatējami nekādi objektīvi apsvērumi, kāpēc atbildētājs prasītājam nenoteica dīkstāvi tāpat kā pārējiem darbiniekiem.

Prasītāja ieskatā to, ka atbildētājam ir iespējams nodarbināt prasītāju citā darbā, apliecina arī tas, ka atbildētājs jau 2020.gada 5.oktobrī, izdodot rīkojumu par prasītāja struktūrvienības vadītāja amata vietas likvidāciju, piedāvāja prasītājam darba līguma grozījumus, atbilstoši kuriem prasītājam tika piedāvāts ceha strādnieka amats. Minētais liecina, ka atbildētājam ir iespējams nodarbināt prasītāju citā amatā.

Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, Civillietu tiesas kolēģija lietu izskata rakstveida procesā, jo ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu un tiesa nav atzinusi par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

2021.gada 22.septembrī pusēm tika nosūtīts tiesas paziņojums par civillietas iztiesāšanu rakstveida procesā 2021.gada 25.novembrī, nosakot termiņu līdz 2021.gada 29.oktobrim papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai (l.l.186-187).

2021.gada 21.oktobrī prasītājs Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā iesniedzis prasības pieteikuma precizējumus, kuros precizēja vidējās izpeļņas aprēķinu, lūdzot tiesu piedzīt atlīdzību par darba piespiedu kavējumu 16 290,56 euro par laika periodu no 2021.gada 15.marta līdz 2021.gada 25.novembrim. Papildus prasītājs lūdzis pievienot lietai SIA "S.B.C." 2021.gada 20.augusta izziņu Nr.210820/1, kas pierāda lietā, ka arī pirms darba pie atbildētāja prasītājs ir strādājis cita uzņēmuma ražošanā un viņa nodarbinātība pie atbildētāja nebija tiešā veidā saistīta ar lāzergriešanas iekārtas darbību, kā to spriedumā ir norādījusi pirmās instances tiesa (l.l.188?189).

Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi dokumentālos pierādījumus, uzskata, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, kā arī prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Motīvu daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Atbilstoši Civilprocesa likuma 430.panta trešās daļas prasībām apelācijas instances tiesa nepārbauda tos pirmās instances tiesas konstatētos faktus, kas nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Atbilstoši iesniegtās apelācijas sūdzības saturam, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas rajona tiesas 2021.gada 15.jūlija spriedums ir pārsūdzēts pilnā apjomā, līdz ar to civillieta izskatāma pēc būtības apelācijas instances tiesā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, kā arī pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums faktiski ir pareizs un pietiekams, tādēļ pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto tajā lietas izskatīšanas laikā konstatētos apstākļus un minētos argumentus, pamatojoties uz kuriem pirmās instances tiesa nonākusi pie secinājuma, ka prasība ir noraidāma.

Izvērtējusi apelācijas sūdzības argumentus, papildus pirmās instances tiesas spriedumā norādītajam, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka tie nav pamatoti šādu apsvērumu dēļ.

Lietā nav strīda, ka puses 2019.gada 7.maijā noslēgušas darba līgumu Nr.2019-05-07-01, saskaņā ar kuru prasītājs pieņemts darbā pie atbildētāja struktūrvienības vadītāja amatā (l.l.8-9). Lietā nav strīda, ka 2020.gada 8.oktobrī atbildētājs prasītajam izsniedza paziņojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu (darba devēja uzteikumu), pamatojoties uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 1.punktu un 103.panta pirmās daļas 3.punktu (l.l.13-14), kuru prasītājs apstrīdēja tiesā.

No lietas materiāliem redzams, ka ar Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedumu prasītāja prasība apmierināta daļēji, atzīstot par spēkā neesošu 2020.gada 8.oktobra paziņojumu par darba tiesisko attiecību izbeigšanu (darba līguma uzteikumu) un atjaunojot prasītāju struktūrvienības vadītāja amatā saskaņā ar 2019.gada 7.maija darba līguma nosacījumiem, kā arī piedzenot vidējo izpeļņu par darba piespiedu kavējuma laiku no 2020.gada 26.oktobra līdz 2021.gada 12.februārim 7008,75 euro, šajā daļā nosakot sprieduma nekavējošu izpildi. Savukārt prasība noraidīta daļā par mobinga konstatēšanu un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu (l.l.16-28).

Prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādīts, ka, pamatojoties uz minēto spriedumu, prasītājs 2021.gada 15.februārī ieradies darba vietā, bet atbildētājs izsniedzis prasītājam 2021.gada 15.februāra rīkojumu Nr.3465, ar kuru prasītājam noteikta dīkstāve no 2021.gada 15.februāra līdz 14.martam (l.l.29), kā arī 2021.gada 15.februārī prasītājam izsniegts uzteikums Nr.3464, kas pamatots ar Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktu un 103.panta pirmās daļas 3.punktu – darbinieku skaita samazināšana, kā arī norādīts, ka darba tiesiskās attiecības ar prasītāju tiks izbeigtas 2021.gada 14.martā (l.l.30-31).

Darba likuma 102.pants noteic, ka, uzteicot darba līgumu, darba devējam ir pienākums rakstveidā paziņot darbiniekam par tiem apstākļiem, kas ir darba līguma uzteikuma pamatā.

Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas atzītajam, ka atbildētājs ir izpildījis minētās tiesību normas prasības, jo atbildētājs 2021.gada 15.februāra uzteikumā norādījis, ka 2020.gada 5.oktobrī finansiālu apsvērumu dēļ tika nolemts likvidēt prasītāja vadīto struktūrvienību un

vienlaicīgi pārtraukt 2019.gada 30.septembrī noslēgto lāzera iekārtas nomas līgumu, tādēļ uzņēmumā no 2020.gada 5.oktobra ir samazināts darbinieku skaits par vienu amata vietu (struktūrvienības vadītājs). Prasītājam par to ir paziņots 2020.gada 5.oktobrī rakstveidā. Uzteikumā norādīts, ka prasītājam nav iespējams piedāvāt citu darbu, jo darba līguma uzteikuma brīdī uzņēmumā nav vakantu amata vietu.

Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkts noteic, ka darba devējam ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu, vienīgi pamatojoties uz apstākļiem, kas saistīti ar darbinieka uzvedību, viņa spējām vai ar saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā, gadījumā, ja tiek samazināts darbinieku skaits.

Prasītājs prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādījis, ka uzteikums neatbilst Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punktam, jo nav notikusi darbinieku skaita samazināšana, Darba likuma 104.panta pirmajai daļai, jo uzteikums nav pietiekami pamatots ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā, uzteikums neatbilst Darba likuma 101.panta ceturtajai daļai, jo atbildētājam bija iespēja nodarbināt prasītāju citā amatā, kā arī uzteikums neatbilst Darba likuma 108.pantam, jo atbildētājs nav izvērtējis prasītāja priekšrocības turpināt darbu.

Darba likuma 104. panta pirmā daļa noteic, ka darbinieku skaita samazināšana ir darba līguma uzteikums tādu iemeslu dēļ, kas nav saistīti ar darbinieka uzvedību vai viņa spējām, bet ir pietiekami pamatots ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā.

No lietas materiāliem redzams, ka 2019.gada 30.septembrī starp SIA "E.J.Property" kā iznomātāju un atbildētāju kā nomnieku noslēgts līgums par iekārtas nomu Nr.N-2019/1. Saskaņā ar līguma 1.1.apakšpunktu iznomātājs nodod un nomnieks pieņem lietošanā par maksu lāzergriešanas iekārtu Mitsubishi, modelis Nr.ML3015eX-60XF. Atbilstoši līguma 2.1.apakšpunktam līgums par minētās iekārtas nomu ir spēkā līdz 2024.gada 31.decembrim, savukārt līguma 3.1.punkts noteic nomas maksu 9528,75 euro mēnesī (l.l.33-34). No lietas materiāliem redzams, ka SIA "E.J.Property" 2020.gada 9.martā pilnvarojis prasītāju rīkoties ar lāzergriešanas iekārtu Mitsubishi, modelis Nr.ML3015eX-60XF, proti, veikt tehniskā stāvokļa pārbaudi, defektāciju un pārvietošanu (l.l.77).

Kā to pamatoti secinājusi pirmās instances tiesa, no lietā esošajiem pierādījumiem, atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem lietā un pirmās instances tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka struktūrvienības, par kuras vadītāju tika iecelts, prasītājs, kā arī prasītāja amata pastāvēšana, līdz ar to arī faktiski prasītāja darba līguma spēkā esība ir tiešā veidā saistīta ar lāzergriešanas iekārtas Mitsubishi, modelis Nr.ML3015eX-60XF, darbību.

Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas secinātajam, ka prasītāja amata saikne ar lāzergriešanas iekārtas Mitsubishi, modelis Nr.ML3015eX-60XF, darbību ir nodibināta ar spēkā esošu Rīgas rajona tiesas 2021.gada 12.februāra spriedumu civillietā Nr.C33550820 (sprieduma 5.1. un 5.10.apakšpunkts), kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu nav atkārtoti jāpierāda.

No lietas materiāliem redzams un kā to pamatoti konstatējusi arī pirmās instances tiesa, atbildētāja valde 2020.gada 5.oktobrī nolēmusi Covid-19 krīzes ietekmē finanšu ekonomēšanas nolūkā uzteikt 2019.gada 30.septembra līgumu par iekārtas nomu un likvidēt prasītāja vadīto struktūrvienību, kura apkalpo lāzera griešanas iekārtu, secīgi arī prasītāja amata vietu, ko pierāda lietā iesniegtais valdes sēdes protokols Nr.1/2020 (l.l.62) un 2020.gada 5.oktobra rīkojums Nr.3277 par amata likvidāciju (l.l.11).

No lietas materiāliem redzams, ka 2020.gada 6.oktobrī atbildētājs nosūtījis SIA "E.J.Property" paziņojumu par 2019.gada 30.septembra līguma par iekārtas nomu Nr.N?2019/1 uzteikumu, kurā norādīts, ka atbildētājs uzsaka minēto līgumu, jo tā izpilde kļuvusi pārmērīgi apgrūtinoša un rada nomniekam lielus zaudējumus sakarā ar objektīvām apstākļu izmaiņām. Vīrusa Covid-19 radītā pandēmija atstājusi negatīvas sekas uz nomnieka saimniecisko darbību, kā rezultātā ir nepieciešams reorganizēt nomnieka komercdarbību. Šo neparedzēto apstākļu izmaiņu dēļ nomniekam nav iespējams lietot iekārtu un tā vairs nav nepieciešama. Paziņojumā atbildētājs ir norādījis, ka piedāvā atgriezt iekārtu iznomātājam divu darba dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas, kā to paredz nomas līguma 7.2.punkts (l.l.65). No VAS "Latvijas Pasts" sūtījumu izsekošanas sistēmas redzams, ka minētais sūtījums piegādāts 2020.gada 8.oktobrī (l.l.66).

Tāpat no lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs 2020.gada 14.oktobrī veicis gala norēķinu ar SIA "E.J. Property" (l.l.67), bet starp pusēm bija radušās domstarpības par gala norēķina apmēru, līdz ar to pēc ilgstošas savstarpējas sarakstes (l.l.107-112, 129-131, 145-146) tikai 2021.gada 7.aprīlī ar iekārtas nodošanas - pieņemšanas aktu atbildētājs nomāto iekārtu ir nodevis iznomātājam, kas to ir pieņēmis (l.l.79).

Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas secinātajam, ka faktu, ka atbildētājam iekārtas noma radīja tādus izdevumus, kas deva pamatu pieņemt lēmumu par iekārtas nomas pārtraukšanu, apstiprina starp atbildētāju un iznomātāju veiktā sarakste, jo kā norādīts iznomātāja 2020.gada 6.oktobra atbildes vēstulē (l.l.109-110), atbildētājs sistemātiski kavējis nomas maksas samaksu. Kā jau norādīts iepriekš, par kavētajiem maksājumiem, iekārtas nodošanu un faktisko parāda atlikumu starp iznomātāju un atbildētāju risinājušās ilgstošas diskusijas un sarakste, līdz 2021.gada 7.aprīlī veikts gala norēķins un iekārta nodota iznomātājam.

Pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas atzītajam, ka fakts, ka starp atbildētāju un iznomātāju pēc 2020.gada 5.oktobrī pieņemtā lēmuma par iekārtas nomas pārtraukšanu un prasītāja vadītās struktūrvienības likvidēšanu risinājās diskusijas par iekārtas nodošanu un gala norēķina apmēru, nepadara atbildētāja lēmumu par prasītāja struktūrvienības likvidēšanu par spēkā neesošu, attiecīgi nav pamata uzskatīt, ka atbildētāja un iznomātāja domstarpības radīja pamatu turpināt ekspluatēt nomāto iekārtu un nodarbināt prasītāju struktūrvienības vadītāja amatā.

Kā to pamatoti konstatējusi pirmās instances tiesa, no lietas materiālos esošā atbildētāja amata vietu saraksta uz 2020.gada 6.oktobri redzams, ka pēc atbildētāja valdes 2020.gada 5.oktobra lēmuma jaunajā amata vietu sarakstā prasītāja amats – struktūrvienības vadītājs, vairs nav iekļauts (l.l.70-71).

Kā izriet no Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2010/2011 gada apkopojumā "Tiesu prakse lietās par individuālajiem darba strīdiem" norādītā, attiecībā uz Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta piemērošanu, minētā tiesību normā paredzētā "darbinieku skaita samazināšana" ir ģenerālklauzula, kuras saturs nosakāms atbilstoši Darba likuma 104.panta pirmajai daļai, proti, šāds uzteikums nav saistīts ar darbinieka uzvedību vai spējām, bet ir pietiekami pamatots ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu uzņēmumā. Tiesas uzdevums ir pārbaudīt, vai uzņēmumā ir veikti saimnieciska, organizatoriska, tehnoloģiska vai līdzīga rakstura pasākumi, kuru dēļ darba devējam objektīvi nav iespējams saglabāt darbinieka iepriekšējos nodarbinātības nosacījumus vai darba apstākļus, bet tiesas kompetencē neietilpst izvērtēt minēto pasākumu veikšanas nepieciešamību un lietderību, jo šo jautājumu izlemšana ietilpst darba devēja kompetencē.

Tādējādi, pretēji prasītāja izteiktajam viedoklim apelācijas sūdzībā, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka ar minētajiem dokumentiem atbildētājs ir pierādījis pamatu Darba likuma 101.panta pirmās daļas 9.punkta un 104.panta piemērošanai, proti, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja amata vietas likvidēšana un attiecīgi veiktā darbinieku skaita samazināšana ir pietiekami pamatota ar neatliekamu saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku pasākumu veikšanu uzņēmumā, jo atbildētājs atteicies no lāzergriešanas iekārtas Mitsubishi, modelis Nr.ML3015eX-60XF, nomas, kas izrādījās nerentabla un radīja atbildētājam zaudējumus, savukārt prasītāja amata vieta bija cieši saistīta ar nomāto iekārtu. Pierādījumi par pretējo lietā nav gūti. Savukārt atbildētāja veiktās prasītāja amata vietas likvidācijas lietderības pārbaude neietilpst tiesas kompetencē, kā to pamatoti norādījusi arī pirmās instances tiesa.

Darba likuma 101.panta ceturtā daļa noteic, ka uzteikt darba līgumu šā panta pirmās daļas 6., 7., 8. vai 9.punktā minēto iemeslu dēļ ir atļauts, ja darba devējam nav iespējams darbinieku ar viņa piekrišanu nodarbināt citā darbā tai pašā vai citā uzņēmumā.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs, 2020.gada 5.oktobrī izdodot rīkojumu Nr.3277, ar kuru informēja prasītāju par viņa ieņemtā amata – struktūrvienības vadītājs, likvidāciju, piedāvāja turpināt strādāt uzņēmumā ceha strādnieka amatā, bet prasītājs no tā ir atteicies (l.l.11-12). Savukārt 2021.gada 15.februāra uzteikumā norādīts, ka uz darba līguma uzteikuma brīdi uzņēmumā nav vakantu amata vietu, līdz ar to prasītājam nav iespējams piedāvāt citu darbu (l.l.30-31).

Kā jau iepriekš konstatēts, prasītāja ieņemamais amats – struktūrvienības vadītājs, ir likvidēts ar atbildētāja valdes 2020.gada 5.oktobra lēmumu, minētais valdes lēmums nav apstrīdēts, līdz ar to spēkā esošs. No VID EDS datiem redzams, ka atbildētājs uzteikuma izsniegšanas brīdī 2021.gada 15.februārī nodarbināja 69 darbiniekus (l.l.133-136), no grāmatvedības izziņas Nr.27/04/2021 redzams, ka 2021.gada martā bija nodarbināti 68 darbinieki, bet 2021.gada aprīlī 67 darbinieki (l.l.68). Kā to pamatoti secinājusi pirmās instances tiesa, šajā laika periodā atbildētāja nodarbināto darbinieku sastāv nav mainījies un nav pieaudzis, bet tikai samazinājies.

Ņemot vērā minēto, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka uz uzteikuma izsniegšanas brīdi 2021.gada 15.februārī atbildētājam brīvu amata vietu nebija, savukārt pierādījumi par pretējo lietā nav iesniegti. Kā to pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa, fakts, ka atbildētājs 2021.gada 22.februārī izdevis rīkojumu Nr.3469 par darbinieka norīkošanu darba līgumā neparedzēta darba veikšanai, proti, uz atbildētāja darbinieka ikgadējā atvaļinājuma laiku prasītājam veikt minētā darbinieka pienākumus (l.l.37-38), nepierāda to, ka atbildētājam būtu radusies vakance. Kā arī piedāvājums jaunajiem speciālistiem iziet praksi atbildētāja uzņēmumā nav vērtējams kā vakances esība atbildētāja uzņēmumā (l.l.36). Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas atzītajam, ka atbildētājam objektīvi nebija iespējams prasītāju nodarbināt citā amatā.

Par nepamatotu Civillietu tiesas kolēģija atzīst argumentu apelācijas sūdzībā, ka, uzsakot darba tiesiskās attiecības, atbildētājam saskaņā ar Darba likuma 108.panta pirmo daļu bija pienākums veikt izvērtējumu un salīdzināt priekšrocības palikt darbā, salīdzinot prasītāja amatu ar citu ceha strādnieku darba pienākumiem.

Darba likuma 108.pants noteic darba devējam pienākumu darbinieku skaita samazināšanas gadījumā izvērtēt darbinieku priekšrocības turpināt darba attiecības. Kā to pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, minēto izvērtējumu ir nepieciešams veikt, ja tiek paredzēts atlaist vienu no darbiniekiem, kas veic tādu pašu vai līdzīgu darbu.

Kā tas ticis konstatēts iepriekš un nodibināts arī civillietā Nr.C33550820, prasītāja darba pienākumi bija saistīti ar nomātās iekārtas darbību, kas prasīja specifiskas zināšanas, kā arī pilnvarojumu rīcībai ar iekārtu, savukārt citu amatu atbildētāja uzņēmumā, kas veic šādu vai līdzīgu darbu, nebija, Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas atzītajam, ka atbildētājs pamatoti Darba likuma 108.panta prasības nav pildījis. Savukārt fakts, ka atbildētājs 2020.gada 5.oktobrī piedāvājis prasītājam noslēgt vienošanos par darba līguma grozījumiem, piedāvājot darbu ceha strādnieka amatā, nepierāda to, ka, uzsakot darbu prasītājam, atbildētājam bija pienākums izvērtēt prasītāja priekšrocības turpināt darba attiecības, izvērtējumu veicot salīdzinot ar ceha strādniekiem.

Kā arī apelācijas instances tiesā iesniegtā SIA "S.B.C." 2021.gada 20.augusta izziņa Nr.210820/1, no kuras redzams, ka laikā no 2017.gada 3.jūlija līdz 2019.gada 30.aprīlim prasītājs strādājis SIA "S.B.C." par ražošanas direktoru (l.l.190), Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā nepierāda prasītāja norādīto, ka viņa amats jāsalīdzina ar citiem ceha strādniekiem.

Atbildētāja rīcība, neveicot priekšrocību izvērtējumu prasītājam turpināt darbu un nesalīdzinot ar citiem darbiniekiem, Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā ir atzīstama par pamatotu, jo, atlaižot no darba vienīgo darbinieku, kas veic attiecīgo darbu, darbinieku salīdzināšana darba devējam nav jāveic.

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājs tiesiski un pamatoti uzteicis prasītājam darba tiesiskās attiecības. Līdz ar to Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība daļā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu ir noraidāma.

Ņemot vērā, ka prasība par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu ir noraidīta, Civillietu tiesas kolēģija atzīst par noraidāmu prasību daļā par atjaunošanu darbā, kā arī daļā par atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu.

Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa visus lietas apstākļus, kā arī pierādījumus lietā ir pareizi novērtējusi un pamatoti taisījusi spriedumu lietā par prasības noraidīšanu, bet apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti nevar būt par pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam. Savukārt Civilprocesa likuma 33.panta trešās daļas 1.punkts nosaka, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir izdevumi par advokāta palīdzību.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunkts nosaka, ka atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8500 euro līdz 57000 euro, ? to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 euro. Savukārt Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "d" apakšpunkts nosaka, ka izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām nav mantiska rakstura ? atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 euro.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmā prim daļa noteic, ka par šā panta pirmās daļas 1.punktā minēto atlīdzināmo izdevumu faktisko apmēru uzskata gan izdevumus, kuri jau ir samaksāti, gan izdevumus, par kuriem saskaņā ar advokāta un puses vienošanos par juridiskās palīdzības sniegšanu ir izrakstīts rēķins.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājam radušies izdevumi par advokāta palīdzību pirmās instances tiesā 580,80 euro apmērā (l.l.80) un izdevumi par advokāta palīdzību apelācijas instances tiesā 580,80 euro (l.l.195). līdz ar to no prasītāja par labu atbildētājam piedzenami izdevumi par advokāta palīdzību 1161,60 euro.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, ja prasību noraida, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos. Ievērojot, ka prasītājs saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 1.punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvots, lietā radušos tiesas izdevumus - valsts nodevu un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, uzņemas valsts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, 43.panta pirmās daļas 1.punktu, 44.panta pirmās daļas 1.punkta "b" un "d" apakšpunktu, pirmo prim un trešo daļu, 93., 193., 199., 426., 430., 432.pantu, 433.panta pirmo daļu un 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

/pers. B/, personas kods /personas kods/, prasību pret SIA "Mitau Steel", reģistrācijas numurs 40003314147, par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un atlīdzības par darba piespiedu kavējumu piedziņu noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "Mitau Steel", reģ.Nr.40003314147, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 1161,60 euro (viens tūkstotis viens simts sešdesmit viens euro un sešdesmit centi).

Samaksa veicama SIA "Mitau Steel", reģ.Nr.40003314147, bankas kontā Nr.LV45RIKO0002013291816, AS "Luminor Bank".

Noteikt /pers. B/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Sprieduma pasludināšanas datums - 2021.gada 25.novembris.

Tiesnesis referents (personiskais paraksts) U.Danga

Tiesneši (personiskais paraksts) G.Freimane

(personiskais paraksts) L.Grauda